

Finansdepartementet
ved finansminister Jan Tore Sanner
Postboks 8008 Dep.
0030 Oslo

Vår ref.: VMA/dak

Oslo, 4. mai 2020

FINANSFORBUNDETS INNSPILL TIL DIALOGMØTE – NORGE UT AV KORONAKRISEN

Bakgrunn

Finansnæringen spiller en helt sentral rolle i norsk økonomi. Finansforbundet er opptatt av at Norge skal ha en solid finansnæring som har gode rammebetingelser og har en diversifisert struktur med både internasjonale og lokale aktører.

Finansnæringen spiller en sentral rolle også i den vanskelige tiden vi er inne i nå. Både for å gjennomføre de tiltak som er iverksatt under krisen, men også som en svært viktig næring for å bidra til fremtidig vekst og sysselsetting.

Finansforbundet ser for seg følgende ambisjoner for samfunnet fremover:

- Sikre inntektsgrunnetilaget til den enkelte
- Bidra til at flest mulig kommer i jobb igjen etter krisen
- Sikre kompetanseutvikling for alle
- Stimulere til økonomisk vekst som skaper varig sysselsetting
- Bruke finansnæringens kompetanse og ressurser til nye vekstmuligheter

Individet

Finansforbundet deler bekymringen for den store ledigheten som har oppstått grunnet koronakrisen, og mener at det må være et hovedmål at så mange som mulig raskt kommer i jobb igjen.

Permittering er godt egnet til å sikre arbeidsgiver midlertidige kutt i lønnsforpliktelsene. Det er imidlertid uheldig at store grupper i samfunnet går uten arbeid over lang tid. Det fører til at ferdigheter forvitrer, og at tilknytningen til arbeidsmarkedet og kollegaer svekkes.

Finansforbundet støtter derfor YS' krav der de ber myndighetene midlertidig innføre en

lønnssubsidieordning som kan bidra til at arbeidskraft nyttiggjøres, både ved at færre blir permittert eller oppsagt og ved at permitterte raskere kan komme tilbake i jobb. Vi etterlyser tiltak som gjør at dagens permitterte og arbeidsledige raskt kan bruke egen kompetanse og bidra der det er akutt mangel på arbeidskraft, uten å miste dagpenger eller ledighetstrygd, eller komme vesentlig dårligere ut økonomisk. Vi trenger raske og korte opplæringsprogram som kan sette disse i stand til å ta andre arbeidsoppgaver midlertidig.

I tillegg ser vi at det er stor mangel på lærlingeplasser, slik at de som har tatt fagskoler står i fare for å ikke få avsluttet sine læringsløp.

Både under krisen og ikke minst i tiden som kommer, vil vi legge vekt på betydning av kompetanseutvikling. Både i de jobbene som folk har i dag, men også på nye områder som trenger ressurser. Finansforbundet oppfordrer til at det settes i gang tiltak som styrker kompetansen hos de som er permitterte og ledige, slik at de er bedre rustet til å bidra i den fremtidige verdiskapingen. Lønnssubsidier bør også kunne brukes til å sikre arbeidstakere kompetansepåfyll ved siden av redusert arbeidstid

Finansnæringen i Norge er svært effektiv og innehar høy kompetanse. I en tid med store endringer jobber næringen aktivt for at de ansatte stadig skal fornye sin kompetanse, både gjennom interne og eksterne tilbud. Sammen med Finans Norge har vi tidligere uttalt at kompetanseutvikling er et viktig virkemiddel i utviklingen av bedriftens konkurransevne og verdiskaping.

Finansforbundet ønsker å fremheve at en videre kompetanseutvikling er avhengig av at tilbudet som gis er arbeidsrelevant, både i form og innhold. Det må gjøres enklere å kombinere jobb med både opplæring og utdanning. Finansnæringen, og arbeidslivet generelt, har i økende grad behov for fleksible, digitale opplæringsmoduler som kan bidra til kontinuerlig kompetanseutvikling. I dag er det ingen sterke incentiver for universitet og høyskoler til å utvikle korte og fleksible moduler, da deres finansieringsordning ikke legger opp til slik utvikling. Blant annet må regler som forhindrer at vitenskapelige ansatte kan utvikle og undervise slike kurs i tillegg til deres ordinære arbeid, fjernes. Vi ber derfor om at det gjøres en rask endring i regelverket slik at studiestedene gis økonomiske incentiver til å øke tilbudet som arbeidsgiverne og arbeidstakerne etterspør.

I tillegg til tilbudene som er nevnt, bør det også vurderes ordninger som stimulerer til økt investering i kompetanse, for eksempel gjennom Kompetansefunn eller lignende incentivordning. Tidligere analyser har anbefalt å satse på en ordning som fokuserer på finansiering av de ansattes formelle videreutdanning. Finansforbundet støtter dette. Et slikt forslag er også i tråd med regjeringens nylig fremlagte stortingsmelding om kompetansereformen, der det nevnes at «formell kompetanse har spesielt stor verdi for å komme over i nytt arbeid».

Finansforbundet har argumentert mot utflagging av tjenester blant annet med bakgrunn i tap av kompetanse. Tiden er nå inne for å se til erfaringer selskaper har med for eksempel IT-

funksjoner i India og andre land under pandemien. Det vil være naturlig å stille spørsmålet om det er behov for å redusere sårbarheten i finansbransjen ved å hente kritiske funksjoner hjem fra utlandet slik at næringen er bedre rustet på et senere tidspunkt.

Finansnæringen – en motor til ny vekst

Finansnæringen spiller en avgjørende rolle for få fart i økonomien igjen blant annet ved å sikre næringslivets og privatpersoners tilgang til kreditt. Det er særlig kompetansen til finansnæringen som er nyttig i tiden fremover. Kunnskap knyttet til for eksempel risiko, vekstmuligheter og digitalisering er forutsetninger for bærekraftig økonomisk vekst. Særlig ser vi at kunnskapen og satsingen som flere av aktørene i næringen har knyttet til gründervirksomheter blir viktig nå. At denne spiller sammen med tiltak initiert fra myndighetene, vil være noe som kan bidra til å skape næringsvirksomhet og arbeidsplasser. Her ligger det blant annet store muligheter innen digitalisering og det grønne skiftet.

I vår dialog med Innovasjon Norge ser vi at de er generelt fornøyd med rammen på tilskuddet som er gitt, og som de administrer og deler ut. Men slik det er nå, er det et kriterium at midlene må knyttes til «prosjekter som minimum har nasjonal innovasjonshøyde». De mener at det bør lempes på kravene slik at alle bransjer og bedrifter kan søke. Samtidig må det stilles krav om levedyktige bedrifter. Disse pengene skal ikke være en krykke for bedrifter som allerede hadde økonomiske problemer før krisen kom.

Norske banker er godt kapitalisert og står dermed godt rustet til å låne ut penger i en tid der risikoen for tap øker. Statens lånegaranti bidrar noe til å redusere bankenes risiko for lån til spesielt utsatte bedrifter, men i all hovedsak er det bankene som må og skal bære risikoen for sine utlån. Deres risikobærende evne bør derfor utnyttes for fullt for å sikre et godt lånetilbud. Tiden er inne for å ta i bruk kapitalbuffer som ble bygget opp for nedgangstider slik vi nå går i møte og utsette planlagt videre oppbygging.

Som et ledd i å styrke økonomien, ber Finansforbundet om at følgende vurderes:

- **Sette ned motsyklisk kapitalbuffer fra 1 % til 0 % for å stimulere bankenes utlånsvirksomhet**

Bankenes tap forventes å øke i takt med konkurser i hardt rammende bransjer (lufttransport, overnatting, serveringsvirksomhet, reiseliv, olje og gass). Nedsettelse av bufferen vil være et effektivt verktøy for å opprettholde bankenes evne til å yte lån til kundene. Det bør utnyttes fullt ut. Kun en håndfull land i Europa har nå en motsyklisk buffer større enn null.

- **Den planlagte økningen i systemrisikobuffer bør utsettes**

Finansdepartementet besluttet økning i systemrisikobufferkravet fra 3 % til 4,5 %, som skal gjelde fra utgangen av 2020 for store banker og fra utgangen av 2022 for de mindre bankene. Oppbygging av buffere vil ha en innstrammende effekt på bankens

lånetilbud og er det motsatte av det vi trenger nå. Vi foreslår derfor at innføring av kravet utsettes inntil videre.

- **Utsette innføring av endringene i kapitalkravforordningen for problemlån**
Forslaget var på høring med frist 31.01.2020 og vil kunne ramme bankene som selgere, og inkassoselskaper som kjøpere av problemlånsporteføljer. Endringen går ut på det skal stilles krav om fradrag i ren kjernekapital for misligholdte lån som ikke er tilstrekkelig dekket av nedskrivninger. Siden vi nå må forvente en økning av misligholdte lån fremover, blir effekten av endringen større enn det som var forutsatt da forslaget var på høring. Økningen i kapitalkravet vil kunne hemme bankenes adgang til å kunne avlaste porteføljen med misligholdte lån i en tid der behovet for dette øker.
- **Lempe boliglånsforskriften ytterligere ved behov for å stabilisere boligmarkedet**
Boliglånsforskriften stiller krav til belåningsgrad, avdragsbetaling, kundens betjeningsevne og gjeld i forhold til inntekt. Finansdepartementet vedtok å øke fleksibilitetskvoten i forskriften 23.03.2020. Bankene har nå mulighet til å avvike fra kravene i forskriften for inntil 20 % av utlånsvolumet hvert kvartal (før var det inntil 10 % og 8 % i Oslo). Finansforbundet mener at det i tillegg bør vurderes å lempe på gjelds- og belåningsgrad for å stabilisere boligmarkedet. I motsatt fall risikerer vi et tilbakeslag i boligmarkedet som kan redusere bankenes mulighet kraftig for å markedsfinansiere seg med OMF. En boligmarkedskrise kan bli til en bankkrise.

Tiltak for vekst og sysselsetting

Finansforbundet har også noen innspill som vi mener vil bidra positivt i tiden fremover:

Ytelsene til permitterte

Ytelsene til permitterte har økt noe i forbindelse med Koronakrisen. Økningen er vedtatt inntil videre. YS mener at permitterte arbeidstakere bør få ytelser tilsvarende full lønn opp til seks G fram til sommeren. Som et minimum bør dagens satser økes ytterligere, og myndighetene bør vurdere å innføre en forhøyet permitteringsytelse til permitterte ansatte som deltar på kompetansehevende tiltak og etter- og videreutdanning.

Den vedtatte økningen bør uansett bestå, minst ut året.

Varigheten på arbeidsgivers lønnsplikt ved permittering bør økes

I sammenheng med myndighetenes innføring av strenge smitteverntiltak 12.03.2020, herunder nedstenging av enkelte bransjer og yrker, ble lønnspliktperioden ved permittering kuttet fra 15 til to dager. Dette var vesentlig i den akutte situasjonen mange bedrifter befant seg i på dette tidspunktet. Nå viser tallene fra NAV at antallet nye dagpengesøkere er kraftig redusert, og at tallet på ledige har stabilisert seg. I likhet med YS vurderer vi næringslivets

behov for umiddelbare kutt i lønnskostnadene til å være mindre enn før, og er bekymret for at en for kort lønnspliktperiode kan bidra til at innstrømmingen til permittering blir høyere enn nødvendig. Vi foreslår at den i første omgang økes fra to til fem dager, og at myndighetene kontinuerlig vurderer ytterligere økninger.

Justere kontantstøtteordning for å fremme verdiskaping

Kontantstøtten til bedrifter gjelder i første omgang ut mai. Vi mener at det kan være behov for å forlenge ordningen, men at den i så fall bør justeres.

Dagens kompensasjonsordning for faste utgifter gir bedrifter tilskudd som er proporsjonal med deres eget omsetningsfall og deres faste utgifter. Fordi tilskuddet øker jo lavere omsetning bedriften får, svekker ordningen incentivet til å holde omsetningen oppe.

Ulike løsninger er foreslått, blant annet å betinge kontantstøtte enten på omsetningsfall i en periode vi har bak oss eller på omsetningsfallet i sammenlignbare bedrifter, for eksempel innen samme bransje og region. På den måten vil ordningen belønne bedrifter som opprettholder omsetningen.

Kutt i inntektskatt for lavinntektsgrupper

Lavinntektsgrupper er de krisen går verst ut over. Et kutt i inntektsskatt for lavinntektsgrupper vil bidra noe til å bedre deres økonomi. I tillegg vil det å kanalisere inntektsøkningen til grupper med høy marginal konsumtilbøyelighet, være et effektivt virkemiddel for å løfte etterspørselen.

Det bør også vurderes kutt i arbeidsgiveravgift for å øke etterspørselen etter arbeidskraft, og kutt i moms for spesielt utsatte bransjer.

Pensjon under permittering

Vi mener at regjeringens midlertidige lovendringer ikke går langt nok for å ivareta permitterte arbeidstakeres pensjonsrettigheter.

Regjeringen har vedtatt en midlertidig lovendring som i større grad åpner for at bedriftene kan la permitterte arbeidstakere stå i pensjonsordningen. Bedriften kan ved en slik løsning la være å betale innskudd. I tillegg skal bedriften nå kunne slippe å betale for risikodekninger for permitterte som står i ordningen.

Vi mener at endringen ikke går langt nok for å trygge de 300 000 permitterte som krisen rammer hardest. Det bør pålegges bedrifter å la permitterte stå i pensjonsordningen fremfor å gjøre det valgfritt.

Forslaget går heller ikke langt nok i å sikre at permitterte er dekket i tilfelle uhell. Bedriften kan velge å ikke betale risikodekninger for de permitterte som står i ordningen, og de økonomiske konsekvenser ved å bli ufør i permitteringsperioden kan da bli store.

Vi mener at bedriftene bør pålegges å la permitterte stå i ordningen og sette som minimumskrav at bedriften betaler risikodekningene. Det vil bidra mye til å trygge de som blir permittert uten å påføre bedriftene store kostnader.

Med vennlig hilsen

FINANSFORBUNDET

A handwritten signature in blue ink that reads "Vigdis Mathisen". The signature is written in a cursive, flowing style.

Vigdis Mathisen
forbundsleder